

Οι «αγαθοί» μας μύθοι...

Του Πασχου Μανδραβελη/ pmandravelis@kathimerini. gr

Η κατάρρευση των μύθων για το «κρυφό σχολειό» και την «ευλογία του Παλαιών Πατρών Γερμανού στην Αγία Λαύρα» διαμόρφωσε (πέρα από τις εξαλλοσύνες) δύο γραμμές «εθνικά» ορθής άμυνας.

Η πρώτη αναφέρεται στο «Κρυφό Σχολειό». Λέει περίπου ότι η Οθωμανική Αυτοκρατορία ήταν αχανής και πολύχρονη. Παρά το γεγονός, λοιπόν, ότι ελληνικά σχολεία (όπως η «Μεγάλη του Γένους Σχολή») υπήρχαν στην πρωτεύουσα του Οθωμανικού κράτους, στην Κωνσταντινούπολη, δεν αποκλείεται σε κάποια περίοδο της ιστορίας της, σε κάποια επαρχία, κάποιος αγάς να είχε απαγορεύσει τη διδασκαλία των ελληνικών Γραμμάτων. Μπορεί να μην υπάρχει κανένα ιστορικό στοιχείο που το πιστοποιεί, αλλά δεν μπορούμε να αποκλείσουμε την πιθανότητα να διδάσκονταν τα ελληνικά σε «κρυφά σχολεία».

Το επιχείρημα δεν είναι παράλογο. Σε ένα αποκεντρωμένο σύστημα διοίκησης, σε μια περίοδο τετρακοσίων χρόνων, όλα θα μπορούσαν να έχουν συμβεί. Ακόμη και να έχουν κατέβει εξωγήινοι στην Μολδοβλαχία. Και γι' αυτό δεν έχουμε ιστορικά στοιχεία να το πιστοποιούν, αλλά γιατί να το αποκλείσουμε; Για την ακρίβεια, υπάρχουν πολλοί που το ισχυρίζονται. Κάποιοι, όπως ο Εριχ Φον Ντένικεν, παρουσιάζουν και κάποια κτίρια, ως αποδείξεις.

Η δεύτερη γραμμή άμυνας πήρε τον χαρακτηρισμό «αγαθοί μύθοι». Κατά κάποιους το «Κρυφό Σχολειό» και το «Λάβαρο της Αγίας Λαύρας», είναι μύθοι αλλά αθώοι. Χρησίμευσαν κάποτε για την σφυρηλάτηση της εθνικής συνείδησης, αλλά τώρα παραμένουν στο λαϊκό υποσυνείδητο σαν την «γοργόνα του Μεγαλέξαντρου»: «Δεν βλάπτουν κανένα, άρα μην ασχολείστε. Αφήστε τον λαό στην αγαθή του πλάνη».

Αυτό θα ήταν καλό, αλλά πάλι κανείς δεν έκανε την γοργόνα του Μεγαλέξαντρου παντιέρα στο Σύνταγμα για να ζητήσει την μη εφαρμογή των νόμων: «έωμεν τους νόμους καθεύδειν! Αφήστε τους νόμους να κοιμούνται, ας κοιμηθούν οι νόμοι... Πάνω από τους νόμους και τα Συντάγματα είναι η Ιστορία, η πραγματικότητα και η βούληση του λαού... Πέραν των συνταγμάτων και των νόμων και πέραν των απόψεων των ελαχίστων υπάρχει η ουσία του πράγματος», είχε πει ο Αρχιεπίσκοπος στη λαοσύναξη.

Το βασικό πρόβλημα, λοιπόν, με τους δύο μύθους δεν είναι ότι διδάσκονται ως ιστορία κάποιες αναλήθειες. Ούτε τίθεται θέμα ανατροπής των παραδόσεων και των θρύλων του ελληνικού λαού.

Το πρόβλημα είναι ότι κάποιοι τους χρησιμοποιούν για να εμφανίζονται ως συνιδρυτές του ελληνικού κράτους. Ζητούν μερτικό στην κοσμική εξουσία ανεμίζοντας λάβαρα που ανήκουν στην σφαίρα του φανταστικού. Χθες, ζήτησαν ρόλο να συναποφασίζουν για τα βιβλία που εγκρίνει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Προχθές ήθελαν να συνεκδίδουν τις αστυνομικές ταυτότητες. Αύριο;

Δεν υπάρχουν λοιπόν αγαθοί μύθοι, αλλά η χθεσινή ανακοίνωση της Ιεράς Συνόδου μας απέδειξε ότι δεν υπάρχουν και αθώα άρθρα του Συντάγματος. Οι πολέμιοι της αναθεώρησης του άρθρου 16 θα πρέπει να πρόσεξαν ότι το κείμενο της συγκεκριμένης συνταγματικής επιταγής (χωρίς να αναφέρεται ρητά) χρησιμοποίησε ο εκπρόσωπος της Ιεράς Συνόδου για να ζητήσει την απόσυρση του βιβλίου. «Το Σύνταγμα επιτάσσει και την θρησκευτική διαπαιδαγώγηση των Ελλήνων», είπε. Μαντέψτε σε ποιο άρθρο αναφέρθηκε...

Η συζήτηση για το βιβλίο έχει ξεφύγει από την ιστορία. Έχει ξεφύγει και από το πλαίσιο της ιδεολογικής χρήσης της Ιστορίας. Έχει πλέον να κάνει με σχέσεις εξουσίας. Οι ιεράρχες χρησιμοποιούν την ελληνική ιστορία για να δείξουν στην κυβέρνηση ποιος κάνει κουμάντο στον τόπο. Αφήνουν να εννοηθεί ότι οι ταυτότητες ήταν ο πρώτος γύρος, αλλά παραμένουν με το «όπλο παρά πόδα». Και υπονοούν ότι αν η κυβέρνηση επιμείνει στην αναθεώρηση του συνιδρυτικού μύθου, τα «θρυλικά λάβαρα» θα ξαναεμίσουν στην Πλατεία Συντάγματος.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 28.03.2007